

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— : Na štvrt' roka — — — — 1.— : <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský pralát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
--	--	---

Zahraničný minister gr. Czernin o blízkom pokoji.

Na zasadnutí zahraničného výboru rakúskej delegácie spoločný zahraničný minister gróf Ottokár Czernin povedal reč, ktorou posvietil na priebeh pojednávania o pokoji v Brest-Litovsku prevedeného a poukázal na prajný výsledok tohoto pojednávania, ktorý nemôže byť iný, ako v blízkosti uzavretie pokoja s Ruskom

Reč spoločného zahraničného ministra, ktorá vzbudí pozornosť po celom svete a poslúži k uspokojeniu najširších vrstiev obecnstva, podávame v nasledovných úryvkoch:

Gróf Czernin predovšetkým poukázal na to, že vyjednávania v Brest-Litovsku vedú sa pred najväčšou verejnou a čo sa týka samého vyjednávania, to spočíva na základe programu bez podmanenia a bez odškodnenia. Od podstaty tohto programu neodstúpi a opätuje, že

od Ruska nežiada ani jeden kvadrát kilometru územia a ani jeden halier odškodného a keď sa aj Rusko, ako veria, postaví na toto stanovisko, tak pokoj musí nastať.

Pokoj nemôže byť zmarený.

Keby Rusi žiadali od nás prepustenie územia alebo odškodné, tak by som — hovoril Czernin — pokračoval vo vojne, ačkoľvek si žiadam pokoj. Ale zriekol by som sa môjho postavenia, keby som moje náhľady nevedel uplatniť. Opätovne prizvukujem, že

nemá základu to malomyseľné predpokladanie, že pokoj bude zmarený.

Prečo ide vyjednávanie pomaly?

Prvou ťažkosťou, prečo nejde vyjednávanie tak rýchle, ako by sme si prišli, je to, že vyjednávame so štyrmi ruskými ríšami, ktoré medzi sebou ešte nie sú na čistom ohľadom svojho verejnoprávného pomeru. Tieto nové štyri ruské krajiny sú: z Petrohradu spravované Rusko, veľká Ukrajina, Fínsko a Kaukaz. Nás

zaujíma zvlášte novoutvorená veľká Ukrajina, ktorá v budúcnosti bude susediť s nami. Dosavád sme vyjednávali so zástupcami kijevskej rady, novšie sa ale hlásila charkovská ukrajinská vláda robotníkov a sedliakov, ktorá ustálenia so zástupcami kijevskej rady neuznáva a vyšle dvoch zástupcov do ruskej deputácie stojacej pod vedením pána Joffeho. Toto je prirodzene nová ťažkosť. Ale keď bude raz cesta slobodná, s ukrajinskou republikou spolu ustálime, že sú medzi Rakúsko-Uhorskom a Ukrajinou platné dosavadné hranice.

Poľská otázka.

Čo sa týka Poľska, ktorého hranice sú ešte nie punktovne ustálené, z jeho územia si nič nežiadame. Poľský národ nech slobodne a bez každého vplyvu rozhodne o svojom osude. Poľská otázka ani o jeden deň nesmie mať uzavretie pokoja.

Bolo by ma tešilo, keby poľská vláda bola na vyjednávaniach zastúpená, ale petrohradská vláda je toho náhľadu, že poľská vláda není oprávnená hovoriť v mene krajiny, preto sme tedy od nášho plánu odstúpili, aby pre toto nepovstali prekážky.

Druhou ťažkosťou je rozdiel náhľadov, ktorý sa vyskytol medzi našim nemeckým spojencom a petrohradskou vládou okolo pochopenia samourčovacieho práva národov v tých krajinách, ktoré nemecké čaty obsadily. Aj Nemecko je na tom stanovisku, že si nežiada na úkor Ruska zväčšiť územie, ale nemecká ríšska vláda je tej oprávnenej mienky, že zákonodarstvá, obecné zastupiteľstvá atď. zaujatých provincií už dali výraz svojej vôle o samostatnosti a neodvislosti, ktorú treba považovať za predbežné osvedčenie. Toto stanovisko ruská vláda predbežne zazlieva.

Druhým rozdielom v náhľadoch je, aby nemecké čaty a nemecké administratívne vrchnosti najprv opustili obsadené územie a len potom aby sa previedlo hlasovanie ľudu.

Voči tomuto Nemecko odvoláva sa na to, že úplné vytlahnutie čiat v patričných provinciách viedlo by ku úplnej anarchii.

Všeobecný pokoj.

Keď raz uzavreme s Rusmi pokoj, vtedy dľa mojej mienky všeobecný pokoj nemožno dlho prekážať i keď by sa štátnici západných štátov bársjak vzpierali proti tomu. V obidvoch týchto fažkosťach treba hľadať prostrednú cestu a dľa mojej mienky medzi dvoma stanoviskami niet toľkého rozdielu, že by ten mohol ospravedlňovať zmarenie vyjednávania.

Odpoveď Wilsonovi.

V posledných návrhoch predsedu Spojených Štátov Wilsona — hovoril Czernin — vidím značné sblíženie sa ku rakúsko-uhorskému stanovisku a medzi jeho návrhmi sú niektoré, na ktoré by sme s radosťou pristali. Nakolko sa poniektoré jeho návrhy poľahujú na našich nemeckých spojencov — v ohľade Belgicka a Turecka — Czernin vyhlasuje, že v obrane našich spojencov pojdeme po najkrajnejšie hranice a ich územie pred vojnou práve tak, ako aj naše obránime. Ale Wilson nech sa do našich vnútorných záležitostí nemieša. V Austrii je na základe všeobecného, priameho, bezprostredného a tajného volebného práva zvolený snem a jedine tento má právo rozhodovať o vnútorných záležitostiach Austrie. Preto hovorím len o Austrii, bo tu v rakúskej delegácii nemôžem hovoriť o vnútorných záležitostiach uhorského štátu, lebo by to nebolo ústavné.

Čo sa týka návrhu Wilsona o slobode mora, tento znie z každého srdca. IV. punkt žiada všeobecné odzbrojenie. Wilson toto javne vyslovuje a túto istú myšlienku prízvukoval som i ja pred niekoľkými mesiacmi v Budapešti. Ohľadom Talianska, Srbska a Čiernej Hory svoje stanovisko môžem ľan zopakovať. Nechcem našim nepriateľom jednostranné ústupky učiniť. Ale Wilson svoj vplyv, ktorý bezpochybne má na všetkých svojich spojencov, nech použije k tomu, aby jeho spojenci so svojej strany rozvinuli podmienky, za ktorých sú náklonní vyjednávať. Taliansko pred vojnou malo príležitosť bez výstrelu získať veľké územie. Neprijalo naše nabídnutie, lež zamiešalo sa do vojny, miliardy stovilo na ňu, státisíce Talianov padlo a to všetko len preto, aby výhodu, ktorú by si raz bolo mohlo zadovážiť, na veky utratilo.

Čo sa týče XIII. punkta, verejnou tajnosťou je, že my sme prívržencami neodvislého poľského štátu, ktorý musí v sebe zahrňovať Poliakmi obývané územia. Myslím, že aj v tomto punkte sa čoskoro budeme vedieť dohodnúť s Wilsonom.

Vyzvanie k vyjednávaniu.

Z porovnania mojich náhľadov s náhľadmi Wilsona nasleduje, že protivy, ktoré ešte zbývajú, nezdaajú sa mi takými veľkými, aby vyjednávanie o týchto punktoch nemohlo viesť ku sblíženiu sa a ku objasneniu otázky. Položenie, ktoré nastalo tým, že z jednej strany rakúsko-uhorská monarchia, z druhej strany Spojené Štáty severo-americké sú tými dvoma veľmociami medzi vojnou vedúcimi štátmi, ktorých záujmy sú najmenej v protive, sblízuje otázku, či by porada medzi týmito dvoma veľ-

mociami nemohla byť východištom pokojného osvedčenia sa medzi všetkými tými štátmi, ktoré ešte nezačaly hovoriť o pokoji.

Cesta k pokoji.

Dnes už rakúsko-uhorské čaty stoja len voči ukrajinským čatám, s dnešným Ruskom teda v skutočnosti už ani nemáme vojny. Rusko nám nevie nič lífrovať, bo ani nemá ničoho, len revolúciu a z tej si neprosíme. S Ukrajinou, ktorá má mnoho ku vývozu súciach potravín, musíme vlastne uzavreť dobrý pokoj. Keď tu doma súria pokoj, vtedy s Ukrajinou nebudeme môcť uzavreť zodpovedné opatrné dohodnutie a vtedy ani nedostaneme potraviny. Teraz už nie je o tom reč, aby sme na ukrajinskom fronte skončili vojnu. Dľa ľudského vypočítania tam je už aj tak po vojne, ponač ani my, ani Ukrajinci nechcú vo vojne pokračovať a ponač sme sa dohodli na základe pokoja bez annexe. Keď chcete pokaziť pokoj, keď sa chcete zrieknuť dovozu obilia, vtedy je logické, aby ste nás rečiami a štrajky stískali. Aj desiaty raz už zopakujem, že není reč o imperialistických cieľoch a anektovaní, lež o tom, aby sme nášmu ľudu konečne zabezpečili odmenu, ktorú si svojou stálou vytrvalosťou zaslúžil.

Nastolenie otázky dôvery.

Konečne Czernin nastolil otázku dôvery. Alebo dôverujete vo mne — hovoril — aby som ďalej viedol vyjednávania o pokoj a vtedy mi musíte byť na pomoci, alebo nedôverujete vo mne a vtedy ma musíte zbuktatovať. Istý som, že väčšina uhorskej delegácie stojí za mnou. Zahraničný podvýbor uhorskej delegácie vyslovil mi dôveru. Ani jeden jediný zahraničný minister nemôže pokračovať v takýchto veľavýznamných vyjednávaniach, keď nevie, a s ním celý svet, že požíva dôveru väčšiny ústavného zastupiteľského sboru. Teraz treba o všetkom rozhodnúť. Alebo máte dôveru vo mne alebo nie. Alebo mi musíte pomáhať alebo ma zbuktatovať.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V piatok, 25. januára večer o 6. hodine kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu vydržovala poradu, na ktorej prítomný bol aj sk. vn. t. radca, minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa gr. Aladár *Zichy*. Predmetom pojednávania boli bežné politické otázky, po čom nasledovalo rokovanie o vnútorných záležitostiach strany. Ohľadom na to, že sk. vn. t. radca gróf Aladár *Zichy*, ako minister okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa, hatený je vo vedení záležitostí predsedu strany a že pápežský piälát, krajinský vyslanec Ján *Molnár* ako spravujúci podpredseda pre jeho chorobu so záležitosťami strany prítomne zaoberať sa nemôže, ku dočasnému vedeniu záležitostí strany poverení sú krajinskí vyslanci: dr. Alexander *Simonyi-Semadam* a Mikuláš *Zboray*. Porada zatým pokračovala v pojednávaní o volebnom práve.

Georg Szmrecsányi

s novšie rozšírením kruhu účinkovania ako kommissár vlády.

Vláda, ako známo, Georga Szmrecsányiho, főišpána prešporskej stolice a slobodného kráľovského mesta Prešporka, minulého leta vymenovala za vládneho kommissára s kruhom účinkovania poľažne verejného poriadku a verejného stravovania. Vymenovanie toto rozprestieralo sa i na slúžnovské okresy nitrianskej stolice, menovite na okresy: Senica, Myjava, Holič, Nové Mesto n./Váhom, Skalica a na mesto a územia Skalice. Pozdejšie kruh účinkovania tohoto kommissariátu rozšírili ešte aj na piešťanský a frašťacký okres nitr. stolice. Gabriel Ugron, uh. kráľ. minister vnútorných záležitostí, minule telegrafične oznámil főišpánovi, že vláda kruh účinkovania jeho kommissariátu rozprestiera i na okresy Vágsellye a Nové Zámky a na mesto Nové Zámky (Érsekujvár) v nitrianskej stolici. Osnova spomenutého telegramu zneje nasledovne:

Uh. kráľovské ministerium kruh účinkovania Vašej Osvietenosti rozšírila, patrične Osvietenosť Vašu cieľom stupňovanejšej kontrole a prísneho dozorstva vymenovala za vládneho kommissára slúžnovského okresu Vágselle a Nové Zámky, ako aj Nové Zámky (Érsekujvár).

Zprávy domáce.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti.

V piatok, 25. januára ráno o 1/28. hodine jeho veličenstvo kráľ s väčším sprievodom prišiel do Budapešti. Na západnom nádraží čakali ho mešťanosta dr. Bárczy, policajný hlavný kapitán dr. Sándor, direktor štátnych železníc Tolnay. Jeho veličenstvo v seďej poľnej uniforme sosadnul s osobitého dvorného vlaku, pristúpil ku Tolnaymu, podal mu ruku, potom sa obrátil ku Bárczymu, s ktorým sa shováral o stravovaní hlavného mesta. Potom sa dlhšie shováral s policajným hlavným kapitánom Sándorom, ktorý podal mu zprávu o poslednom štrajku. Jeho veličenstvo potom ešte vypočul zprávu železničného vojenského veliteľa, potom cez dvornú čakáľňu vyšiel ku dvornému automobilu, na ktorom sa so svojim hlavným adjutantom kniežafom Lobkowitzom zaviezol do kráľovského hradu. Na okolí západného nádražia a na uliciach vedúciach do Budína shromadené zástupy ľudu jeho veličenstvu všade oduševnene privolávaly na slávu. V kráľovskom hrade nádvorník gróf Szécsen a kapitán hradu Róth čakali kráľa. Onedlho prišiel ta ministerpredseda Wekerle, ktorého jeho veličenstvo hneď prijal na výsluchu.

Nová vláda.

Cieľom príchodu jeho veličenstva do Budapešti bolo vymenovanie, patrične rekonštruovanie vlády. Na výsluchu v piatok, 25. januára popoludní ministerpredseda Alexander Wekerle o rekonštrukcii svojho kabinetu

jeho veličenstvu podal predlohu, dľa ktorej jeho veličenstvo novú vládu vymenoval nasledovne:

ministerpredseda a dočasne minister financií a poľného hospodárstva: Alexander Wekerle;

minister vnútra: Ján Tóth;

minister obchodu: Jozef Szterényi;

minister osvety: gróf Albert Apponyi;

minister honvédsťva: barón Alexander Szurmay;

minister pravosúdia: Vilhelm Vázsonyi;

minister stravovania: knieža Lud. Windischgraetz;

minister hospodárskeho priedochodu: Béla Földes;

minister okolo osobnosti kráľa: gróf Aladár Zichy;

minister sociálnych záležitostí: gr. Móric Esterházy;

horvatský minister: Karol Unkelhausser.

V sobotu, 26. januára predpoludním ustanovili sa na výsluchu u kráľa odstupujúci členovia vlády, aby sa od jeho veličenstva odobrali a za nimi boli na výsluchu noví ministri, ktorí složili prísahu do rúk kráľa. V sobotu cez poludnie jeho veličenstvo s celým sprievodom odcestoval do Viedne.

Nová vláda v snemovni krajinského zákonodarstva predstavila sa 31. januára.

Z cudzozemska.

Strana anglických robotníkov žiada, aby vlády spojencov antantu uverejnily válečné ciele.

Londýn, 25. januára. Reuterova agencia oznamuje: Dnes zahájili výročné shromazdenie strany robotníkov. Predseda Purey v zahajovacej reči povedal, že by robotnícka strana mala urobiť všetko ku prekazeniu svojich ruských priateľov uzavreť osobitý pokoj s ústrednými mocnosťami. Shromazdenie potom za hlučných výjavov jednohlasne prijalo Hendersonom prečítanú resolúciu, ktorá vyzýva vlády antantu, aby označily svoje válečné ciele, aby pristaly ku vydržiavaniu konferencie v Londýne 26. februára a aby kliesnily cestu medzinárodnej konferencii, ktorá bude vydržiavaná vo Švajciarsku.

Udalosti svetovej vojny.

Dľa úradných zpráw na talianskom a západnom bojišti v minulom týždni nebolo významnej udalosti.

Zprísnený boj podmorskými loďami.

Berlin, 25. januára. Úradne oznamujú: Naše podmorské lode posledne potopily 6 parníkov a jednu strážnu loď. Štyri parníky potopily bezprostredne pri východnom pobreží Anglicka, kde je pobrežná stráž mimoriadne silná.

Revolúcia v Rusku.

Rumunsko odmietlo ultimát Boľševikov.

Rotterdam, 25. jan. Reuterova kancelária oznamuje z Jassy, že rumunská vláda odmietla ultimát boľševickej vlády. — Medzi Ruskom a Rumunskom vypukla vojna.

Zdary boľševických čiat.

Petrohrad, 25. januára. (P. T. A.) Ako «Pravda» oznamuje, boľševické čaty zaujaly Poltavu, Achtyrku a Trojeko pri Orenburgu, kde porazily kozákov hetmana Dutova.

Kongress sovjetov odročili.

Petrohrad, 25. januára. (P. T. A.) Pre udalosti posledných dní a preto, lebo všetcia delegáti ešte neprišli do Petrohradu, kongress sovjetov, ktorý mal zasadať 21. januára, o niekoľko dní odročili.

Dajte zem ľudu!

Napísal: Štefan Soltész, kaplán.

Ako v bitke moháčskej kvet našej mládeže zahynul, tak aj v terajšom neporovnateľne väčšom krvavom zápase mnoho schopnosti a zvlášte mnoho synov pracovitého, usilovného ľudu zišlo so sveta hrdinskou smrťou. Bárs značne sa umenšil počet nižšej triedy ľudu, predsa — ako to aj vyblednuté strany dejín ľudských dokazujú — *čerstvý prúd obnovenia obyvateľstva krajiny a jeho znovuzrodenie aj teraz od ľudu bude vychádzať.* Bo prameň našej sily je v ňom; on je nositeľom našich tradícií; on je pokladníkom našich mravov, našej česti a našej svätej kresťansko-katolíckej viery. Preto so zvláštnou pozornosťou bolo by treba zaujímať sa každej takej záležitosti, ktorá slúži záujmu ľudu a naopak: zlomiť každý taký námer, ktorý je oproti záujmu ľudu. Menovite bolo by treba *úziť počas vojny na veľmoc zosilnený kapitalizmus a feudalizmus židov*, ktorí, slobodnú ruku majú, ako hltaví vlei vojny vrhli sa na majetky kresťanského ľudu v istej nádeji bohatej koriste.

Bolastným srdcom sme hľadeli už od počiatku svetovej vojny, že to *«pokolenie hadie»* ako skupovalo *dohromady pozemky* s chytrým náhlením po širokej krajine tým cieľom, aby úžerilo. Ako bláznivé huby na zosmradenej pôde — tak rodilo sa množstvo členov židovskej «gentry» a rozmnožil sa počet nových zemských pánov, ktorí s úľubou zaujali hodné kúsky svätej zeme našej vlasti, ktorú naši predkovia s tisícročnými útrapami, s krvavými zápasmi, slzami a mozoľnou prácou posvätili a za drahocenné dedičstvo na nás nechali a ku ktorej konečne sme sa v tejto hroznej borbe o jestvovanie ešte so silnejšíma sväzkami pripúťali.

Hrdinský kresťanský bojovník tam na bojištach krváca, zlabne, vystavuje sa postrádaniu každého druhu, krvopotne bráni i háji život, pokoj vlasti a dľa možnosti prináša obeť, len aby zem vrúcne milovanej vlasti zabezpečil, aby svojim spoluobčanom, svojej rodine, svojim dieťkam podmienky blahej budúcnosti, neohrozeného blahobytu pripravil — a medziým doma *priekupci židovského kapitalizmu skupujú domáce pozemky* za peniaze, ktoré z trápení, zo slz a z krve millionov si shrabali. Keď ten na frontoch krvácajúci ľud sa spätvráti: v susedstve svojho majetku bude vidieť tvár cudzej «gentry» V kaštieloch veľkých a stredných majiteľov

budú sedieť *šatári banky, sporiteľne bankárov a válečných líferantov*, ktorí ešte omnoho viac nemožným budú robiť to, aby ľud k zeme prišiel, ako to pod doterajšími majiteľmi pozemkov bolo. Bo tí len z tej pochopiteľnej príčiny nepredali zem sedliakovi, aby ich majetok sa nerozdobil. Preto pridžali sa k zeme a nestarali sa o to, že malý majiteľ, roľník a poľnohospodársky robotník s biedou zápasia. *Noví zemskí páni náklonní budú predávať zem, ale len na úžeru* a za také peniaze, že keby si daktorá rodina kúpil chcela 1—2 jutrá úrodnej pôdy: to by nevystačilo ani z celého jej majetku. Keby ale na ráty, na splácanie v čiasticiach kupila dajaký pozemok, musela by ho hrozne preplatiť a keby raz zameškala splácanie jednej ráty, zdvihnú proti nej pravotu, ktorá shtne celý jej majetok.

To je *podlý útok proti zeme vlasti* a spolu *úzkoprse prevádzanie žistnosti na úkor verejných záujmov.* Nahliadol túto židovskú podlosť aj minister orby *Mezőssy*, a k utišeniu na všestranne ozývajúceho sa rozhorčenia za dobré uznal k zamedzeniu kupčenia s pozemkami vydať zvláštne nariadenie. Povstalo nato veľké pohoršenie zo židovských strán a celým prúdom podozrievania útočili proti takému «opovážlivému» miešaniu sa do vlastných vecí. Ale minister bol neohrozený a jeho besni nepriatelja nič nedocielili. (Dokončenie nasl.)

Odmietnuté vlastizradné prechmaty Čechov.

Počas svetovej vojny Česi na frontoch vynikali judášskym zradcovským dvíhaním rúk pred Rusmi a Srbmi a novšie pred Talianmi, za frontami ale vyznačili sa kvaním vlastizradných plánov na rozkusovanie monarchie. Oповážlivé plány Čechov, aby z Uhorska privlastnili si niekoľko stolíc, v uhorskom krajinskom sneme dôrazne a energične odmrstili krajinskí vyslanci všetkých politických stránok a ministerpredseda Wekerle. Na vlastizradnú resolúciu Čechov ale, akú českí a moravskí vyslanci vyniesli v ich shôdzke 6. januára v Prahe vydržiavanej, rakúsky ministerpredseda *Seidler* vo viedenskom rajchsráte minule odpovedal nasledovne:

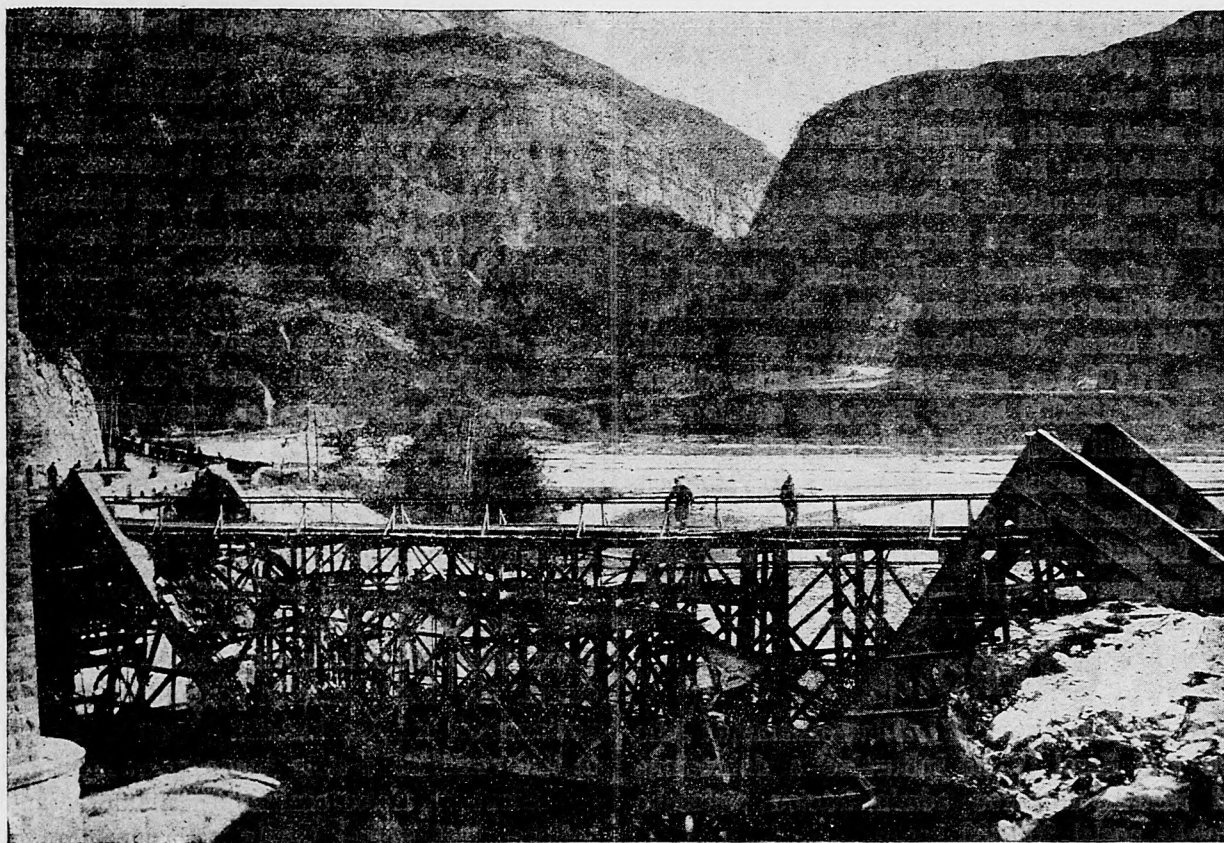
«Pokým 30. mája prijatá deklarácia, *ačkoľvek zasluhuje čo najostrejšieho odsúdenia za prechmaty namerené proti suverenným právam uhorskej koruny*, ešte mala ohľad na záujmy *dynastie a celej ríše* a bolo by sa dalo pomýšľať na spoluúčinkovanie vlády s tými, ktorí deklaráciu prijali, v pražskej resolúcii *marne hľadá človek čo i len ďaleké ciele na príslušnosť ku dynastii a ku štátu.* Resolúcia v istom ohlade stavia sa na medzinárodné stanovisko a sleduje svoje partikulárne ciele, ktorým zodpovedne chce sa umiestniť medzi Austriou a jej nepriateľmi, aby pre českú štátnu suverenitu, ktorú berú už za obdržanú, získala uznanie cudzozemských štátov takým spôsobom, aby ju pri uzavretí pokoja aspoň medzinárodná podpora napomáhala v dosiahnutí jej cieľov. Naši nepriatelja z tohto môžu čerpať posmeľenie ku vytrvaniu v tej svojej snahe, ktorou chcú roztrhať

sväzky potrebné nášmu štátnemu životu. Proklamácia chce vplývať a mýliť aj držanie sa našich poverencov vyslaných ku vyjednávaniu o pokoji. Zápasí proti pokoji, keby tento nedoniesol samourčovací právo národov, ktoré táto resolúcia násilným spôsobom svojim cieľom zodpovedne vysvetľuje.

Toto právo chcú použiť, aby sudetským štátom roztrhaním dosavádneho štátneho sväzku zabezpečili úplnú neodvislosť a suverenitu či pri Austrii, alebo nie. Takáto politika je nielen odsúdenia hodná, ale by bola aj nepochopiteľná. Najviac by mohla mať ten výsledok, že by v nepriateľskom tábore ku vojne štvúce živly dostaly nové agitačné prostriedky a naše snahy, ktoré sú namerané ku čímskoršiemu dosiahnutiu pokoja, hlavne ale

Štrajk robotníkov v Austrii skončený.

Veľký štrajk robotníkov v Austrii, ktorý bol vypukol asi z podobných príčin, ako v Budapešti, sa tiež skončil. V sobotu, 19. januára večer zastupitelia štrajkujúcich robotníkov ustanovili sa pred rakúskou vládou, aby tlumočili žiadosti robotníkov. Ministerpredseda Seidler, minister vnútra Toggenburg a minister landwehru podmaršall Czapp v záležitosti pokoja, stravovania, reformy volebného práva a sriadenia pomeru robotníkov dielni na strelivo učinili osvedčenia, s ktorými sa zastupitelia robotníkov úplne uspokojili. Robotníci potom na základe referátov svojich zastupiteľov uzavreli, že opäť začnú pracovať.

Dolina Piave.

vyjednávania v Brest-Litovsku by mohli mýliť. My sa vynasnažujeme o čestný pokoj, ktorý nám a našim verným spojencom na všetky časy bude ručiť za istotu nášho jestvovania, v duchu spravodlivosti a smierlivosti, ale zároveň aj tou jednotou a pevnosťou, ktorá našim nepriateľom učini zrejmom bezvýslednosť ich násilníckych úmyslov. *Na uskutočnenie pražskej resolúcie rad nepríde.*

Energickému osvedčeniu ministrapredseda Seidlera pripisuje sa veľký význam, bo týmto osvedčením odsúdené a odmietnuté sú nielen české snahy po odtrhnutí sa od dynastie a od Austrie, ale aj české snahy, namerané proti celistvosti Uhorska, ktorým sa v uhorskom sneme už dostalo náležitého odsúdenia.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Ministerpredseda Seidler dotyčne otázky pokoja pred zastupiteľmi robotníkov vyhlásil, že *najvрейjšou túžbou jeho veličenstva je, aby sa vojna čímskôr uzavretím čestného pokoja skončila.* Zahraničné ministerstvo zodpovedne tejto túžbe jeho veličenstva urobilo a aj v budúcnosti urobí všetko možné, aby všeobecný pokoj nakoľko možno o krátky čas uskutočnilo. Keby nateraz s Ruskom bol možný len osobitý pokoj, tak zodpovednosť za toto pripadá na štáty antantu, ktoré naše návrhy pokoja po každý raz odmietly. Napriek tomu zahraničné ministerstvo pevne sa pridáva svojho cieľa, aby nakoľko možno čímskôr bol uzavretý všeobecný pokoj. Ako dosiaľ, tak aj napozatým ďaleko stojí od neho všetko, čo by pre prípadné podmaňovacie úmysly mohlo obťažovať dosiahnutie tohto cieľa. Čo sa týče vyjednávania o pokoj s Ruskom, zahraničné ministerstvo

opätovne vyhlásilo, že na úkor Ruska netuži po žiadnom podmaňovaní. Pre takéto plány sa vyjednávania o pokoj nezmária.

Richvald (Kristálfalu), Spiš.

Pán Redaktor! Ráčte uverejniť v našom obľúbenom «Kresfan»-e štatistiku cirkevného, náboženského a kultúrneho života našej farnosti z roku 1917.

Počet veriacich bol 548. Vlni narodilo sa len osem detí — na Hafke ani jedno — päť chlapcov a tri dievčatá. Zomrelo 18 osôb — z tých na Hafke 4 — mužského pohlavia 5, ženského pohlavia 13. Medzi 1—10. rokom zomreli traja, medzi 70—80. štyria. Okrem tých zomreli dvaja hrdinskou smrťou v obrane vlasti, od počiatku vojny 12; zmiznutých je 8; v ruskom zajatí 24 a v talianskom 1. Sv. spovedí bolo 946. Na vonkajšiu opravu 500-ročného farského kostola vlni veriaci dobrovoľnými milodarmi složili 1743 korún; na ciele katolíckych misií medzi pohanmi obetovali 103 kor., na podporu chudobných Sv. Antona 135 kor.; pre pohorelcov 100 korún. Na válečné dobročinné ciele zariadené zbierky vlni priniesli 233 korún a od počiatku vojny 783 korún. Všetko dovedna veriaci našej farnosti na rozličné dobročinné ciele dobrovoľnými milodarmi vlni obetovali 2935 korún. Na válečnú požičku naša farnosť vlni značila 17.700 kor. a na všetky doterajšie válečné požičky dovedna 122.000 korún. Na dobré čítania v minulom roku obrátili veriaci 550 korún. «Kresfan» chodil do farnosti v 45 a náboženské časopisy v 80 výtiskoch. Spolok Sv. Vojtecha má 38 údov. Katolícka ľudová Jednota z farnosti mala 85 údov, poučné prednášky organizácia vydržovala štyri razy. F. K.

CHYRNIK.

Kráľov dar Poliakom. Z Lublina oznamujú: Jeho veľičenstvo kráľ Karol IV. na kultúrne a dobročinné ciele pod rakúsko-uhorskou administráciou stojaceho územia Poľska poslal 200.000 korún.

Z biskupstva spišského. Štefan Hajós vymenovaný je za landšt. poľného kaplána v 9. landšt. pluku. — Hollolomnický farár Jozef Fischer, ktorý od apríla 1915. ako poľný duchovný koná službu, pre zdarné konanie služby pred nepriateľom vyznačený bol s odznakom Signum Laudis so šablami. Toto je už štvrté vyznačenie res. poľného duchovného Fischera.

Pápežské vyznačenie. Na predstretie baňsko-bystrického biskupa dr. Radnaiho teologický profesor, direktor oltárneho spolku baňsko-bystrickej diecézy Štefan Császik a Ludvik Gröne, farár obce Garamszentmiklós, vymenovaní sú za pápežských komorníkov.

Zlatá svätá omša v biskupstve rožňavskom. Čestný kanonik, assesor sv. stolice Franc Saskedy, farár obce Litke, v tretí vianočný sviatok slúžil svoju zlatú sv. omšu. Veriaci jeho, medzi ktorými už štyridsať rokov strávil, obdarili ho prekrásnym omšovým rúchom, priateľia, bývalí kapláni a oltárni bratia ale inými cennými

pamätnými predmetmi. Aj biskup mu blahoželal. Oslávený na pamiatku jubilea svojmu farskému kostolu daroval dva, filiálnym kostolom ale po jednom skvostnom striebornom kalichu. U rožňavského kat. hlavného gymnásia utvoril základinu 10.000 korún na štipendia. Svojej diecézy oddal 2000 korún.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Veľkoveľhradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi na rozličné cirkevné a učebné ciele svojej bývalej rábskej diecézy obetoval 120.550 korún a pre katolíckych novínárov 10.000 korún. Jágerský arcibiskup dr. Ludvik Szmrecsányi a jágerská arcikapitula k zaokrýtiu válečných podpor jágerských r.-katolíckych učiteľov obetovali 40.000 korún.

Pastiersky list poľských biskupov. Poľskí biskupi v prostredí decembra vydržovali konferenciu vo Varšave a z tej príležitosti upravili spoločný pastiersky list ku svojim veriacim, ako aj k Poliakom v cudzozemsku žijúcim. Pastiersky list povzbudzuje Poliakov predovšetkým k spoluúčinkovaniu a k stálosti vo viere, ako aj k sporivosti a k zdržovaniu sa od alkoholu. V cudzozemsku žijúcich Poliakov napomína k tomu, že cudzinci posudzujú ľud poľský na základe ich chovania sa.

Válečné vyznačenia poľných duchovných. Počas vojny rim.-kat. poľní duchovní doteraz dostali 1024 vyznačení. Veľmi malý je počet tých duchovných, ktorí len jedno vyznačenie dostali, najviacerí majú už dve tri vyznačenia.

Vyzvanie švajciarskeho tlačového spolku. Švajciarsky spolok katolíckej tlače uverejnil v švajciarskych katolíckych novinách vyzvanie, v ktorom energicky napomína veriacich k ich povinnosti oproti tlači. Vyzvanie tvrdí, že každý katolík má za povinnosť počas cestovania všade katolícke noviny žiadať. Je to otázkou svedomia, aby každý katolík podporoval katolícku tlač a povinnosťou každého katolíka je spoluúčinkovať, aby sa tá tlač vzťahovala a stala značným, vážnym činiteľom.

Smrť. Z Košíc oznamujú: Mikuláš Canák, sudca košickej kráľ. súdnej tabule, 27. decembra nasledkom porážky na srdce neočakávane zomrel v 57. roku života svojho. Deň pred smrťou navštívil ešte svojich príbuzných v Prešove. Oplakáva ho vdova rodz. Emilia Kovaliczky a štvoro detí. Nebohý, ktorý narodil sa v spišských Jakubjanoch, ako horlivý člen košickej gr.-kat. cirkevnej obce, čulú účasť bral vo vedení záležitostí svojej cirkvi. Za istý čas bol okresným sudcom v Spiš. Starej Vsi.

Vyrabovali levočskú veľkú trafikku. Do levočskej veľkej trafiky 18. dec. v noci vlámali sa neznámi útočníci a ukradli mnoho rozličných cigár a cigaret, fajky, štemple, mydlo, 5-litrovú fľašu s petrolejom, predmety vojenského vystrojenia a hotové peniaze. Škoda činí viac sto korún.

Pre podolinských pohorelcov vo Spiši mesto Gelnica obetovalo 100 korún. — Podolinská filiálka Červ. Kríža k vianočnému pohosteniu vojakov opatrovaných v kýmarskej nemocnici Červ. Kríža obetovala 100 korún.

Všade veľká zima. V Španielsku je veľmi tuhá zima a zúria silné vetry. V severnom ako aj v strednom Taliansku je mimoriadne ostré zimné počasie. V Algiru v Severnej Afrike tiež veľmi padá sneh a panuje veľká zima. V Amerických Severných Štátoch je zároveň veľmi ostrá zima. V Newyorku bolo 25, v Sev. Štátoch ale 36 stupňov zimy. Následkom zmätok v železničnej premávke a následkom zamrznutia riek v Newyorku nastal veľký nedostatok uhlia.

Vo Fridmane (Spiš. Magura) pre vojakov sossbierali 52 košiel, 21 spodných nohavíc, 22 plachiet, 10 uterákov, 6 párov onúc, 32 m. domáceho ľanového plátna.

Oheň so smrťou ľudskou. V Jazersku v Spišskej Magure zhorel dom a stodola Jakuba Pihnarčika. On tiež vtedy zomrel následkom otrávenia uhlíčným plynom. — V Nedeci popálilo sa 3-ročné dievčatko Žofia Staneková natoľko, že následkom toho zomrela.

Pre vikartovských pohorelcov vo Spiši k miestnemu rim.-kat. farskému úradu najnovšie došli nasledujúce milodary: premonštratský kanonik Kussinszky 100 korún, rim.-kat. veriaci v Ujpalote 25 kor., Štefan Hattyár, dekan-farár v Jablonke 20 kor., Ján Szvitek, farár v Óbesztercze 3 koruny. Obce spišsko-tomašovského okresného notariátu obetovaly 186 korún.

Každý si sám môže! podošvy podrážať!

Upotrebovateľom bezprostredne zasielame.

Kožená ochrana podošvy „Glória“

0.	1.
25-30	31-34
1.80	2.20
2.	3.
35-39	40-42
2.60	3.
4.	
43-6	
3.40	

Z opravdovej hustej vojenskej čistej podošvovej kože.

Pvoriadnej, zvlášte trvanlivej jakosti s lincami k tomu patriacimi.

Pôvodná „Tiger kosa.“

Striebornej ocele jej jakosť prevyšuje všetky doterajšie fabrikáty, za každú jednotlivú kosu dávame úplnú záruku, nezodpovedné kopy zamieňame zdarma. Odpočúva sa, aby každý zavčasu ponáhal sa po poste objednať si kopy. Ceny po ďalšie ustanovenie:

80	85	90	95	100 cm.
7.10	7.25	7.35	7.50	8.- K

Ku tomu patriace striebornej ocele kladivka od 1. do 5. čísla so zárukou kus po 1.30

Diamantová osielka č. 5. 35

Futrál na kosu s dvojitou pevnou kotvou č. 7. 1.50

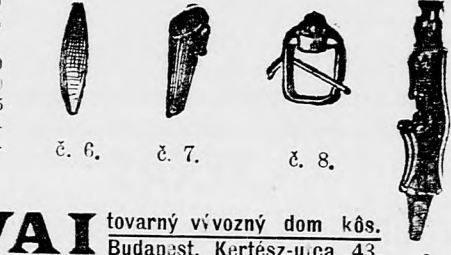
Obručka na kosu jednoduchá č. 8. 6

Obručka na kosu dvojité č. 8. 1.15

Stroj ku klopaniu kopy č. 9. 8.-

cena zaobalenia 1.-

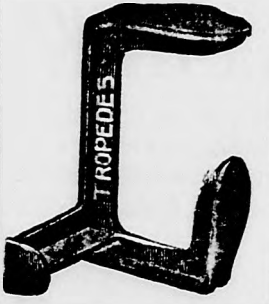
Objednať možno s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazí.

M. LENDVAI továrny vývozný dom kôš. Budapešť, Kertész-utca 43.

„TROPEDÉS“ Železné kopyto K 9.50

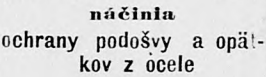
s pomokou ktorého každý sám ochranu na podošvy pribíjať a menšie opravy previazat môže.

Pôvodné „Pikard“ K 1.-

a „Makart“ K .90

náčinia ochrany podošvy a opätkov z ocele

a zo železa s cinkovanými končiarimi k upotrebeniu na bakanče, čizmy a topánky robotnícke.

Ku fajnejším topánkam pre panov, panie a deti

náčinia z ocele s cinkovaným oxidovaným končiarom.

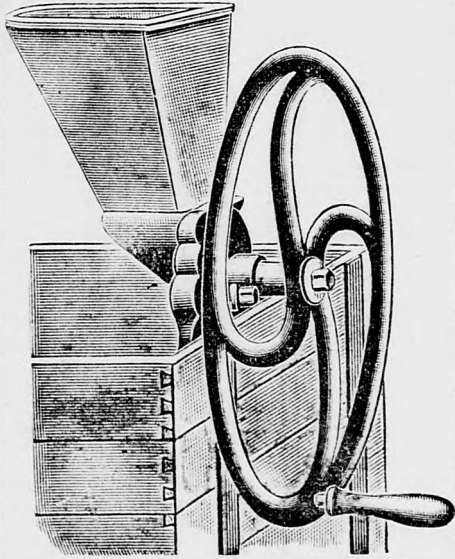

Kavirs 80 ha!

Obrázkový cenník zdarma a franko.

Z ochrany podošvy po poste menej ako 6 náčinia posielat nemôžeme. Odpredávateľom, stravujúcim spolkom a objednávateľom väčšej zásoby výhody.

Imrich Kovács a Spoločník Budapešť, IX/b. Üllői-ut 11. číslo.

Zázračný ručný mlynek k šrotovaniu.

Najlepší a najnovší ručný mlynek k šrotovaniu. Každého druhu zrno, kukuricu, pšenicu mele v naj-fajnejšiu múku.

Cena každého kusa 95 K

so zaobalením a franko zásielkou.

Zasiela:

Henrik Faludi a Spoločník Budapešť, V., Akadémia-utca 1.

Svrabľavosť, hostec,

svrab najrýchlejšie hojí **Dr. Flesch-a**
pôvodná

„Barnavá masť“.

Nešpini a je celkom bez zápachu. Teglik na
próbu K 2.30; malý teglik K 4.—; rodinný
teglik K 11.— Rozposiela

Dr. E. Flesch-a
„Korona“ lekárň v Rábe (Győr).

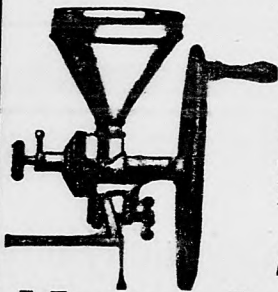
Svrabľavosť,
Potenie,
Sinečný úpaľ,
Supanie kože,
Svrab a hostec,
Neduhy kože, rany,
Opuchliny a staré rany

istotne lieči zákonom
chránený prostriedok. **Borovičková masť.**
Nešpini a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký
teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún k tomu patriaceho
borov čkoveho mydla cena 5 K. Adresa objednávok

Alexander Gerő, lekárnik Nagyköros 40.

„TEXAS“

ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný
mlynek je najlepši a najlac-
nejši teraše doby. Šrotuje
každého druhu zrnú, kukuricu,
pš. nicu, ovos, jačmeň.

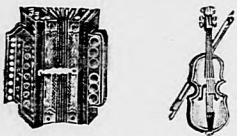
Cena 100 korún

Trovy obalenia a franko poš-
tovej dopravy 6 korún 42 hal.
— Cenník zdarma a franko. —
Zasiela:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Zdarma dostane každý
na požiadanie

môj hlavný cenník o hodi-
nach, zlatom a striebornom
tovare a o hudobných na-
strojoch, husle za K 14.—,
20.—, 25.— a vyše. Dobré
harmoniky K 70.—, 80.—,
100.—, 120.—, 3 radové a
200.—, 240.—, 280.— Zä-
mena dovolená alebo na-
vratenie peňazi. Rozposiela
na poštovú dobierku alebo
na vopred poslaný obnos
vyvozný dom **Ján Konrad**
čís. a k. dvorný zájelca
Brüx číslo 1-17. (Čechy.)

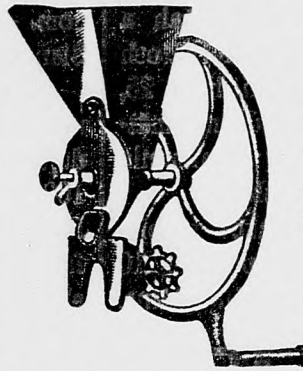
8 halierov

za poštovú dopisničku stoj
Vas môj í
hlavný cen-
ník, ktorý
Vám na pož-
žadanie
zdarma poš-
le prvú diel-
ňa hod n

Ján Konrad
čís. a k. dvorný zájelca
Brüx 1. 3. Čís. o 1-16. Nickel
alebo oceľové hodinky K
30.—, 35.—, 40.—, a madne
radium hodinky K 2.—, 32.
Hodinky s dvojitou pokrývkou
z bieleho kovu a Gloria
striebra K 40.—, 45.— v
goldin zatvorke K 37.—, 41.
Budičy a stenové hodiny
vo veľkom vybere. Zásielky s
poštovou dobierkou. Zämena
dovolena alebo navracenie
peňazi.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný,
šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho,
ponevác stroj najdokonalejšie možno
regulovať. Lahkej práceschopnosti a
hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať
môže. Cena s obalením a zárukou **90**
korún, s prípravou na nohy **150**
korún.

Tieto stroje zhotovuje a
zasiela

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.

54 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

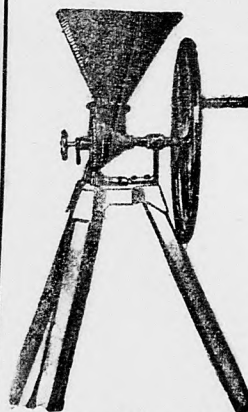
Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvan-
livého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 53 rokov rozposielame
najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesod-
povedné zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika slatej kosy“ s poštovou dobierkou:

	60	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosy	6.40	6.60	6.75	7.—	7.20	7.45	7.70	7.90	8.—0 kor.

Sberateľom kôs ku zv äštnemu po šimnutí: Pri každej kúpe 10 kusov, 1 kus posielame zdarma.
Pri kúpe 5 kusov už poštové porto my platíme K odporúčaníu je čím skorej objed ať si ksov,
bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový n š cenník na žiadostf posielame zdarma. K dos-
aniu u: **Jozef Marosi a Syna** 54-ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.
Esztergom, 15. číslo.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom,
každého druhu o ilie somleť môže na kašu a v akej-
kľovke fajnosti. Obrovskej schopnosti roboty.

Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k
pripraveníu na
stólal bopostavec
bez nôh **K 120**,
menši k domá-
cemu upotrebeníu
K 80. Objednania
prosíme na pošto-
vej poukázke a
zaslať treba aj

10.— K závdavok.

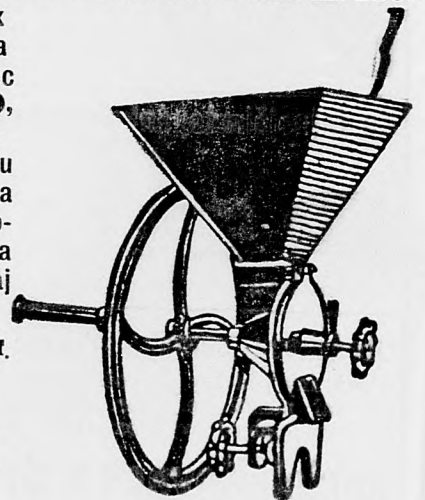
(odporúčaníu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

Somoğyszil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.

Železničnú stanicu objednávateľa
treba udať.